

Doop (Baptismus)

Waarom uitgetreden?

Een woord, in het bijzonder tot de Hervormden in Nederland, bij het neerleggen van mijn ambt, als Dienaar des Woords te N. Stadskanaal

DOOR

W. C. MENSE.

STADSKANAAL. — W. H. VAN BEEK.

Prijs 10 cent

51

96 K 64

Waarom uitgetreden?

Een woord, in het bijzonder
tot de Hervormden in Neder-
land, bij het neerleggen van
mijn ambt, als Dienaar des
Woords te N. Stadskanaal 3

DOOR

W. C. MENSE.

BIBLIOTHEEK THU-KAMPEN

0132 1636

STADSKANAAL. — W. H. VAN BEEK.

Het is niet geraden iets tegen
het geweten te doen.

LUTHER.

Nu de stap gedaan is en ik niet alleen het ambt, dat ik 16 jaar lang in de Ned. Herv. Kerk mocht bekleeden, heb neergelegd, maar mij ook van die Kerk heb losgemaakt, teneinde mij bij een andere gemeenschap te voegen, gevoel ik levendig, dat ik niet zwijgen mag.

Niet alleen de gemeente, waarvan ik mij losmaakte, maar ook alle Hervormden in ons land, die zich, door hetgeen ik deed, misschien pijnlijk getroffen gevoelen, hebben recht op een verklaring mijnerzijds.

Het zal natuurlijk niet ontbreken aan beoordeelingen en ook niet aan veroordeelingen. Doch om te oordeelen is noodig kennis van zaken. Deze bij te brengen is het doel van dit geschriftje.

En dan moet ik tot verklaring van mijn daad

1e. den Lezer een blik geven in den bangen innerlijken strijd dien ik doormaakte, vóór ik den stap deed. Men zou dus kunnen zeggen: een historisch overzicht van het, zich langzaam ontwikkelend, proces, waarvan mijn uittreden uit de Ned. Herv. kerk eindelijk het gevolg geweest is.

2e. Een toetsing aan de H. Schriften, zij het dan ook zéér beknopt, van de leer en praktijk des Doops, gelijk ze in de Ned. Herv. kerk gevonden worden.

Vooreerst dan mijn strijd.

Het heeft natuurlijk zijn groote bezwaren om tot

anderen te spreken over wat men innerlijk heeft door-
gemaakt. Misverstaan worden is ook hier niet buiten-
gesloten. Toch mag het niet achterwege gelaten wor-
den, 1e omdat het een onmisbaar element is voor de
rechte beoordeeling van het voorliggende feit, 2e om-
dat het zijn nut hebben kan voor andere, dergelijken
strijd kennende, harten.

Laat mij echter beginnen met op het nadrukkelijkst
een tweetal verklaringen af te leggen.

*I. Mijn uittreden uit de Ned. Herv. Kerk is een be-
sluit dat tot rijpheid is gekomen, na jaren van strijd.
Van overhaasting of ondoordachtheid kan dus geen
sprake zijn.*

*II. Mijn aansluiting bij de Baptisten is niet het gevolg
van eenigen invloed of overreding van die zijde op mij
aangewend. Niemand heeft ooit tegenover mij de kwestie
van den Doop ter sprake gebracht.*

De ervaring, die ik opdeed in de gemeente, en het-
geen ik, in het algemeen, op kerkelijk terrein aan-
schouwde, bracht mij tot nadenken over het bestaans-
recht van den Kinderdoop, en tot onderzoek der H.
Schrift op dit punt, ter toetsing van leer en praktijk
des Doops, aan hetgeen de Heiland en zijne apostelen
ons hierover te zeggen hebben.

Zoals gezegd, de stap, die ik thans gedaan heb,
is het gevolg van een jarenlangen strijd. Het stuitte
mij steeds tegen de borst, dat in de praktijk van den
Doop maar al teveel gemaakt werd een zinledige ce-
remonie, die — de ernstigen natuurlijk niet te na ge-
sproken — door ontzaglijk velen werd begeerd, omdat
het er nu zoo eenmaal bij behoorde.

Menschen, die zich bitter weinig of in het geheel
niet om God en godsdienst bekommeren, willen hun
kinderen gedoopt zien.

Waarom?

„De kinderen moeten toch ergens bij behooren”.

„Men wil later geen kans loopen, dat de kinderen
den Ouders verwijten, dat zij hen buiten aanraking met
de Kerk hebben gelaten”.

„Het is immers de plicht der Ouders”.

„Het is toch altijd goed voor het kind gedoopt te zijn, als het mogelijk eens stierf.”

„Men is zelf gedoopt, en dus wil men zijn kinderen ook gedoopt hebben.” En zoo voort.

Ziet daar iets van hetgeen alzo geantwoord wordt op de vraag naar de drijfveer tot deze handeling.

Zoo gestemd wil men zich dan opmaken om voor het aangezicht Gods een belijdenis en belofte af te leggen, gelijk dat geschiedt bij de beantwoording der bekende Doopvragen.

Doch hoe kunnen menschen, die voor zich zelf den weg des Heeren niet opgaan, en dat duidelijk toonen, op zich nemen hunne kinderen in de vreeze des Heeren op te voeden? Als de leer welke in het Oude en N. Testament en in de artikelen des christelijken geloofs begrepen is, de waarachtige en volkomene leer der zaligheid is, gelijk men met hoofdknikken of hardop ja-zeggen uitsprak. Wat beteekent zulk eene belijdenis (welke dan op zijn hoogst een verstandelijk voor waar houden is) als men voor zich zelf dat heil niet begeert? Waren die menschen door deze belijdenis nu in eens gestempeld tot geloovigen? Immers de aanhef van het formulier luidt: „Formulier om den H. Doop te bedienen aan de kleine kinderen der geloovigen.” Maar dat zijn dan toch geen geloovigen in den zin der Schrift.

Welk een allesbehalve onschuldige oppervlakkigheid wordt daarmee in de hand gewerkt, wel geschikt om de menschen in slaap te wiegen, en hun den indruk te geven, dat zij geloovige christenen zijn, omdat zij deze verstandsbelijdenis hebben afgelegd.

En is men er werkelijk mee klaar als geestelijk leidsman, met te zeggen: „Wij hebben de menschen eenvoudig ernstig op het gewicht der handeling te wijzen, en dan de zaak verder voor hunne rekening te laten!” Zijn er niet veel menschen die, lichtzinnig, onnadenkend of onkundig, met het grootste gemak van alles belijden en beloven, daar hun elk geestelijk onderscheidingsvermogen ontbreekt? Is de vader verantwoord tegenover het kind, wanneer hij het met

ernst waarschuwt voor de scherpste van het mes en het dan verder aan het kind overlaat wat het met het mes doen zal?

Wat komt er zoo terecht van het Sacrament als teeken en zegel? Voor wie is het dat? Het kind heeft niets aanvaard in het geloof, waarvan het nu de stoffelijke uitbeelding en de tastbare verzekering ontvangt. En de ouders?

En waarom wordt er nu zulk een onderscheid gemaakt tusschen de Sacramenten? Met betrekking tot het Avondmaal wordt de *censura morum* gehouden. En ofschoon het formulier der bevestiging van ouderlingen en diakenen zegt, dat het ambt der ouderlingen is met de Dienaren des Woords te verhoeden, dat de Sacramenten niet ontheiligd worden, gaat men in de praktijk eenvoudig heen, en doopt alles wat zich aanmeldt. Wat wordt er zoo van kerk en gemeente?

Is niet de vrij algemeene ervaring, dat elk opvolgend geslacht een schrede verder gaat op den weg der verwildering? Mocht ik zoo maar voetstoots medewerken om een gedoopt heidendom te kweken? Welnu, ik meende een middel gevonden te hebben om mijn geweten gerust te stellen. Wanneer ouders door totale onkerkelijkheid zich zelf buiten de gemeente plaatsten, en daardoor metterdaad toonden, dat het hun nooit ernst kon zijn met de beantwoording der Doopvragen, weigerde ik hun eenvoudig de toelating tot een Doop. Zoo meende ik, tenminste eenigermate, die ouders en ook de gemeente te zullen brengen tot het inzicht dat het met den Doop toch een ernstige zaak was. Ik wilde den Ouders toonen op welk een gevaarlijken weg zij zich, met hun onverschilligheid, voor zich zelf en hunne kinderen bevonden. Toch bleven de Doopdagen met de, daaraan voorafgaande, ontvangst der Doopvaders voor mij een ware marteling. Immers, de gedachte liet zich niet wegdringen of dan degenen, die, met het oog op den begeerden Doop een paar maal ter kerk kwamen, eigenlijk wel beteren waarborg gaven met betrekking tot het niet ontheiligen van den Doop, dan degenen, die er nooit kwamen. Zoo bleef het een zich

vastklemmen aan een stroohalm, een zoeken van schijnschoone gronden om het geweten te paaien, en in het gezicht van de wrange vruchten der praktijk, toch nog aan de geoorloofdheid van den Kinderdoop vast te houden. Eigenlijk begon ik hieraan hoe langer hoe meer te twifelen en kreeg het Doopsgezinde beginsel voor mij steeds meer aantrekkelijkheid.

Daar gebeurde in het najaar 1910 iets, dat de zaak uit een chronisch in een acut stadium overbracht. Iemand, dien ik den doop van zijn kind weigerde, beklaagde zich hierover bij het Classicaal bestuur van Winschoten. Dit vroeg mij natuurlijk opheldering, en ik gaf de gronden op, waarop ik meende te moeten handelen gelijk ik deed. Het antwoord van genoemd bestuur op mijn verklaring was een schrijven aan den kerkeraad, waarbij deze werd uitgenoodigd al zijn invloed bij mij aan te wenden, opdat ik *zonder eenige* voorwaarde te stellen zou doopen al wat zich bij mij aanmeldde. Nu moest er natuurlijk een beslissing vallen. Tot gezaghebbende personen wendde ik mij om voorlichting aangaande de kerkrechtelijke zijde der zaak en op mijn stuurdeerkamer trachtte ik met grooten ernst en onder biddend opzien tot den Heer over de theologische kant tot klaarheid te komen. Ik wilde zoo gaarne overtuigd worden van de rechtmatigheid van den kinderdoop, dan was ik immers uit den brand. Ook in dit opzicht pleegde ik overleg.

Aldra werd het mij duidelijk gemaakt, dat ik in de reglementen geen steun had voor mijn weigering. Immers „weigering van den Doop“ is niet opgenomen onder de tuchtmiddelen.

De reglementen bekommeren zich niet om de geestelijke gesteldheid der Ouders. Als zij maar ja zeggen op de Doopsvragen en van zedelijk gedrag zijn, kan, ja moet de zaak voortgang hebben. Geestelijke overwegingen, gelijk ik meende te mogen doen gelden, hebben geen kracht. Slechts de letter van het reglement beslist!

Ik begreep dus wel dat weigeren vruchteloos werk zijn zou, en slechts op nuttelooze, kerkelijke proce-

dures zou uitloopen. Er bleef niets anders over dan zonder voorwaarde te doopen, hetgeen ik dan ook, ofschoon onder protest, gedaan heb.

Maar daarmee was de kwestie niet uit. Een nauwgezet onderzoek der Herv. leer aangaande den Doop, had mij overtuigd, dat de kinderbesprenging niet gegrond is in de H. Schrift, en een schadelijke menschelijke instelling is, waardoor allerlei ellende en verwarring in de gemeente van Christus wordt aangericht. Ik werd volkomen overtuigd van de schriftuurlijkheid van den Doop des geloofs.

Maar nu kwam de moeilijkheid. Aan den eenen kant soms nog de pijnlijke twijfeling: Gij moest u toch eens vergissen! En daarbij de finantiëele gevolgen van een handelen overeenkomstig mijne inzichten. Mijn ambt neerleggen beteekende toch: afstand doen van de bron van inkomsten voor mijzelf en mijn groot gezin. Aan den anderen kant verhief zich de stem mijns gewetens met kracht, en veroordeelde mijn blijven in een ambt, dat mij oplegde een handeling te voltrekken, welker onrechtmatigheid en verkeerdheid mij duidelijk was. Die ongehoorzaamheid aan mijn geweten kwam mij duur te staan. Ik werd er geestelijk door verlamd. Mijn vrijmoedigheid om anderen tot geloof op te wekken was weg. Want als ik het beproefde, was er een stem in mijn binnenste, die mij verweet: „Gij gelooft zelf niet, want gij durft om den broode niet de stem uwer overtuiging te gehoorzamen. Gij durft het zelf met uw God niet te wagen!”

Dat was voor mijzelf een hoogst ernstig geestelijk gevaar.

Toen kwam mijn ziekte, waardoor de zaak wat van de baan kwam. Doch na mijn herstel moest ik weer doopen. Ik zeg u, dat het een kwelling was het formulier te moeten lezen, en al wat er verder aan den Doop verbonden is te voltrekken, en dan tot mijzelf te moeten zeggen: „Gij gelooft er niets van! Gij zijt een huichelaar, een comediant!”

Nog eens heb ik toen de zaak ernstig onderzocht, en toen is het besluit genomen. Ik heb mijzelf en mijn

gezin met lichaam en ziel den Heer overgegeven en in des Heeren naam mij voorgenomen, mijn geweten te gehoorzamen, mijne bediening neer te leggen, en mij te voegen bij die christelijke gemeenschap, welke, naar mijne overtuiging, en wat den Doop, en wat de gemeentelinrichting betreft, staat op den bodem der Schrift. Dat besluit heeft vrede gebracht in mijn hart. En voor het verdere . . . de Heer zal voorzien!

Doch nu kom ik tot het tweede gedeelte, de toetsing van de leer en de praktijk des Doops, gelijk deze in de Ned. Herv. Kerk gevonden worden, vooral aan de H. Schriften.

Wat is de Doop?

In den Doop komen tot uitdrukking de twee groote machten, die zich in het menschenleven openbaren, de macht der zonde en die der genade.

Op duidelijke wijze spreekt het water des Doops er van, dat wij in zonde ontvangen en geboren, van nature kinderen des toorns zijn, en in het rijk van God niet kunnen komen, tenzij wij van nieuws geboren worden. Het water des Doops is een ontroerend getuigenis onzer verdorvenheid. Er is niemand, die goed doet — zoo spreekt het. Maar ook is het een machtig getuigenis van de kracht der genade.

De Doop, als Christelijke Doop, is een terugwijzen op het volbrachte werk der verzoening, en als zoodanig komt hij ook dit met allen nadruk voorstellen, dat de in zichzelf verlorene en bezoedelde, in Christus gereinigd is van alle zonde, en als gereinigde nu ook staat in de gemeenschap met den Drieënen God. Vandaar de Doop in (tot) den Naam des Vaders en des Zoons en des H. Geestes. Wie als zondaar zonder God in de wereld stond, is, als in Christus gerechtigd en de vergeving der zonden deelachtig, tot de gemeenschap met Vader, Zoon en H. Geest toe-

gelaten. Dit alles wordt in den Doop beteekend en verzegeld aan wie in Christus is ingelijfd. De Doop is een teeken en zegel ervan dat wij met Christus gestorven zijn, en dus èn door ons zelf èn door anderen moeten worden aangemerkt als der zonde gestorvenen. Maar ook is hij het teeken en zegel ervan dat wij met Christus zijn opgestaan tot een nieuw, God verheerlijkend leven. De Doop komt zoo duidelijk mogelijk symboliseeren de klove, die er, door ons geloof, gekomen is tusschen ons voorheen en thans. (vgl. Rom. 6 : 3, 4; Coll. 2 : 11, 12; Gal. 3 : 27).

Maar aan wie beteekent en verzegelt de doop dit? Aan de eenigen, die daarop recht kunnen hebben. En de eenigen, die gerechtvaardigd, en dus de vergeving der zonden deelachtig zijn, zijn zij, die Jezus Christus door het geloof hebben aangenomen.

Laat mij nu om der wille van beknoptheid en zake-lijkheid, in den vorm van stellingen met korte toelichting, uitspreken, wat er, in het licht van de beteekenis des Doops, te denken is van leer en praktijk des Doops, zooals zij in de Herv. Kerk gebruikelijk zijn.

1. *In den Kinderdoop komen de beteekenis en het doel des Sacraments niet tot hun recht.*

Het Sacrament is ingesteld, opdat God ons daardoor de belofte des Evangelies beter te verstaan geve. Van deze beteekenis en dit doel komt in den Kinderdoop niets terecht, omdat het kind niet weet, wat het ondergaat, en dus ontvangt het geen beter begrip van de belofte. Anderen ontvangen voor het kind eene verzekering, die alleen van waarde kan zijn voor den persoon van het kind, en die ook slechts gegeven kan worden met betrekking tot een, reeds bestaande toestand, niet met het oog op iets, waarvan het nog geheel onzeker is of het ooit tot stand zal komen. Nu tracht men deze fout te verhelpen door de kinderen te laten doopen op de geloofsbelijdenis der Ouders (!) en dezen dan de plicht op te leggen, later de kinderen te zeggen, dat zij gedoopt zijn en te onderwijzen in de dingen van het Koninkrijk Gods in de hoop, dat de kin-

deren door persoonlijk geloof Gods weldaden in Christus zich zullen toeëigenen. Maar aldus vooruitgrijpende naar iets wat niet eens met volle zekerheid te verwachten is, doet men de beteekenis en het doel des Sacraments geweld aan.

2. *In den kinderdoop kan nooit tot zijn recht komen, dat het Sacrament voor den mensch iets verbindends en verplichtends is.*

Indien de Sacramenten als teekenen en zegelen, van Gods kant, belovend, toeëigenend en bevestigend zijn, dan moeten zij voor den mensch ook verbindend en verplichtend wezen.

Dit spreekt ook het Doopsformulier uit. „Aangezien in alle verbonden twee deelen begrepen zijn, zoo worden wij ook door den Doop vermaand en verplicht tot eene nieuwe gehoorzaamheid enz.”

Welnu, de ouders kunnen niet eene verbintenis of verplichting voor hunne kinderen aangaan zonder dat die kinderen van dergelijke verbintenis of verplichting weten of er toe genegen zijn. Wordt een verbintenis aangegaan, of verplichting aanvaard zonder voorkennis van den betrokken persoon, dan kan dit uitloopen op een weigering en daardoor verbreking der aangegane verbintenis of verplichting, zonder dat de persoon, die zich daaraan schuldig maakt, eigenlijk deswege blaam kan treffen. Immers de verbintenis was aangegaan en de verplichting aanvaard, buiten zijn medeweten.

3. *Het is onmogelijk, dat in den kinderdoop tot zijn recht kome wat de beteekenis en het doel des Sacraments van onzen kant is, n.l. bevestiging onzer belijdenis, gelofte van gehoorzaamheid en betuiging van kerkelijke gemeenschap.*

Een kind heeft toch immers nog niets te belijden en kan dus ook geen belijdenis door een daad bevestigen. Ouders kunnen ook allerminst een belijdenis afleggen voor hun kind, aangezien men slechts belijden kan datgene, wat men voor zichzelf als waarachtig erkent.

Evenmin kan de een voor den ander een gelofte van gehoorzaamheid of eene betuiging van kerkelijke ge-

meenschap afleggen. Gehoorzaamheid beloven kan slechts de mensch, die bereid is zijn wil te buigen, onder dien, desgenen wien hij zal gehoorzamen. Geen ander mensch kan beschikken, over wat mijn wil doen zal. Ook ouders kunnen dat, in dergelijke dingen, niet over den wil hunner kinderen.

En wat weten kinderen van kerkelijke gemeenschap? Het voortdurend procederen van doopleden, die weigeren hun hoofdelijken omslag te betalen, is droevig welsprekend. Hoe vaak wordt het herhaald: „Maar ik kan toch niet verantwoordelijk zijn, voor wat mijn ouders buiten mijn wil en weten met mij gedaan hebben!“

Stelt u eens voor dat men de kinderen, kort na hun geboorte, inlijfde bij allerlei vereenigingen, waarvan de ouders lid zijn. Dat zou elk dwaas vinden.

Maar waarom meet men dan ten opzichte van den Doop met een andere maat?

4. *De kinderdoop kan voor het kind, zonder bewustzijn, geen zegen afwerpen.*

Het is onmogelijk, dat iemand zegen hebben kan van eene handeling, die gewichtige dingen aangaande hem had te beteekenen en te verzegelen, welke aan hem voltrokken is, zonder dat hij er iets van wist, en waarvan hij alleen kennis draagt door het getuigenis van anderen.

Het teeken des Doops is stoffelijk, zichtbaar en raakt het lichaam, de beteekende zaak is geestelijk, onzichtbaar en gaat tot de ziel. Doch de ziel kan zonder bewustzijn onmogelijk in het teeken de beteekende zaak onderscheiden, en dus onmogelijk in het teeken de beteekende zaak waardeeren. De lijdelijkheid, die men in den kinderdoop huldigt, zou men in het avondmaal beslist verwerpen. Maar met welk recht handhaaft men haar dan in den kinderdoop?

5. *De Kinderdoop is in strijd met de Hervormde opvatting van het Sacrament.*

Immers volgens de Herv. leer ontvangt alleen de geloovige de zaak, waarvan het sacrament teeken en zegel is. Het geloof, hetwelk de H. Geest werkt en gaande maakt, is het orgaan om den zegen des Sacra-

ments te verkrijgen. Derhalve kan het gedoopte kind, bij de bediening van het Sacrament, onmogelijk eenigen zegen ontvangen. Het zou die misschien later genieten, als het in staat is te gelooven. Maar hoe kan het dan gezegd worden door een Sacrament, dat veel en veel vroeger bediend is, zonder dat hij zich eenigermate van de toediening bewust was? Met welk recht maakt men zulk een afstand tusschen de bediening van het Sacrament en den tijd, waarop men verwachten kan, dat de mensch, die het ontving in staat zal zijn er een zegen van te ontvangen? Op Roomsche en Lutere standpunt is dit wat anders, maar op Hervormd gaat het niet. Zonder aanwezig geloof heeft het Sacrament geen uitwerking.

6. *Er is in de N. Testamentische berichten aangaande, door de apostelen gedoopte gezinnen, geen steun voor de bewering dat er door hen reeds kinderen zouden zijn gedoopt.*

Het wijzen op de, door de apostelen gedoopte gezinnen, is een van de meest gewone gronden, waarop men den kinderdoop tracht te verdedigen. Waar is, dat noch de voor- noch de tegenstanders van den kinderdoop, zich op deze gezinnen ter verdediging van hun gevoelen kunnen beroepen. Er wordt nimmer met duidelijke woorden gezegd of er zich, in de genoemde huizen, kinderen bevonden of niet.

Nu kan men wel zeggen: Het staat er wel niet, dat er kinderen bij waren, doch het zou wel wonder geweest zijn, als ze er niet bij geweest waren.

Elk moet voelen dat een argument dat slechts op een veronderstelling berust, al uiterst zwak is. Men moet toch al zeer om bewijsgronden verlegen zijn, dat men tot dergelijke argumenten zijn toevlucht neemt.

Doch laat ons de, in de schrift genoemde gevallen eens wat van naderbij bezien.

a. de doop van Cornelius en zijn huis (Hand. 10).

Uit vers 2 blijkt, dat niet alleen Cornelius als vroom en godvreezend wordt gekenschetst, maar ook zijn geheele huis met hem. Dit getuigenis kan toch moeielijk

van onmondige personen gegeven worden. Stellen wij hiernaast de aanwijzing, die Cornelius ontvangt (11 : 14): „Die woorden tot u zal spreken door welke gij zult zalig worden en al uw huis”, dan is het duidelijk, dat de redding van Cornelius' huis afhankelijk is van het gepredikte woord, dat door, des hoorens bekwame, menschen wordt beluisterd. Voorts wordt (10 : 24) bij Petrus' aankomst ten huize van Cornelius opgemerkt, dat Cornelius bijeen geroepen had, die van zijn maagschap en bijzonderste vrienden waren, welke ongetwijfeld dus ook in zijn geheele huis begrepen waren. En zoo verklaart het zich dan ook dat in vers 33 Cornelius zegt, dat allen voor God tegenwoordig zijn om te luisteren naar al hetgeen Petrus door God bevolen is. Het huis bestond dus uit menschen, die in staat waren om te hooren. In vers 37 herinnert Petrus eraan, dat zij weten, wat in Judea enz. met Jezus geschied is.

Alzoo geen onwetende kinderen. En terwijl Petrus nu het Evangelie predikt, valt de Geest op allen, die het woord hoorden, en wel zoo, dat zij in tongen spraken en God verheerlijkten.

b. Lydia's huis (Hand 16 : 13—15). Uit vers 40 blijkt dat het huis van Lydia bestond uit personen, die in staat waren het woord der vermaning te ontvangen.

c. het huis des Stokbewaarders (Hand. 16 : 30—34). Paulus en Silas spreken tot hem het woord en tot allen, die in zijn huis zijn (vers 32). Daarna wordt hij gedoopt met al de zijnen (vers 33). Doch nu lette men wel op, dat in vers 34 staat dat hij zich verheugde, dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was. Dus geen onmondige kinderen.

d. het huis van Crispus (Hand 18 : 8). Er staat dat Crispus met de zijnen op de prediking van Paulus aan den Heer geloofde, en daarop gedoopt werd.

e. het huis van Stefanus (1 Cor. 1 : 16).

Merkwaardig is, dat in 1 Cor. 16 : 15 aangaande dit gezin getuigd wordt, dat het de eersteling van Achaje is, en dat zij zichzelf den heiligen ten dienste hebben

geschikt. Het waren dus zelfstandige, tot dienen bekwame personen.

7. *Voor den kinderdoop kan men zich niet beroepen op Matth. 28 : 19.*

Geheel de praktijk der apostelen toont, dat de volgorde deze is: prediking van het Evangelie, geloof, doop. Dus, als iemand door bekeering en belijdenis des geloofs in Christus in de gemeente trad, ontving de zoodanige en geen andere, als teeken en zegel daarvan den Doop. (Zie Hand. 2 : 38, 41 ; 8 : 12, 37, 38 ; 9 : 17, 18 ; 10 : 47, 48 ; 16 : 14, 15, 31—33 ; 18 : 8 ; 19 : 5).

Ook Matth. 28 : 19 geeft geen reden om de volgorde te veranderen. Als er staat: „Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, (maakt al de volken tot mijn discipelen) dezelve doopende enz.“ is er niet de minste noodzakelijkheid om deze woorden te verklaren, alsof er stond: „Maakt alle volken tot mijne discipelen door ze te doopen enz.“ Men kan maar niet door eene, buiten den persoon in kwestie omgáande, handeling tot iemands discipel gemaakt worden. Geschiedt dit toch, dan bestaat er alle kans, dat dergelijke discipelen zich later niet om dat discipelschap zullen bekommeren. Ik geloof, dat de Heiland bitter weinig vreugde beleeft van de meerderheid zijner Doop-discipelen, en dat deze, die door den Doop in de Christelijke Kerk zijn opgenomen, en den christennaam dragen, vaak meer belemmering voor des Heeren zaak zijn, dan dat zij die bevorderen. Bovendien moeten wij hier rekening houden met de wijze, waarop de Heiland zich discipelen heeft gemaakt. De Apostelen waren geen discipelen van Jezus geworden, doordat zij gedoopt waren, maar doordat zij zijn woord hadden geloofd (Joh. 1 : 41) en zijn werken hadden aanschouwd. Daarom hadden zij zich bij hem aangesloten en waren zij verder door Hem gevormd en onderwezen.

Op dergelijke wijze gingen ook de apostelen en hunne medearbeiders te werk. Matth. 28 : 19 wil dus niets anders zeggen dan dat de jongeren, degenen die

door hun onderwijs tot discipelen gemaakt waren, moesten doopen en dan de aldus aan Christus en zijn Koninkrijk verbonden, moesten leeren onderhouden alles wat Hij aan zijne discipelen geboden had (vgl. Joh. 13:34; 14:15, 21; 15:10; Hand. 2:42a).

Men wordt ook niet door geboorte een discipel van Christus. Zelfs een kind, uit geloovige ouders geboren, en dus opgroeiend in een kring, waarin het Koninkrijk der hemelen zéér na tot dat kind komt, is daarom nog geen discipel van Christus. Er worden ons in de Schrift geen verschillende wegen genoemd of onderscheiden voorwaarden gesteld om in te gaan in het Koninkrijk Gods voor uit heidenen of Joden geborenen, en voor wie uit Christen-ouders geboren zijn.

Joh. 3 stelt zoo algemeen mogelijk den eisch der wedergeboorte. En het geheele Evangelie eischt zoo beslist mogelijk: geloof, om deel te hebben aan het, in Christus geschonken, heil.

Welnu, geloof is geen ergoed, doch een welbewuste zielsdaad, waartoe elk persoonlijk komen moet om te kunnen ingaan. Dus moet ook het kind van Christen-ouders door het getuigenis aangaande Christus op Hem opmerkzaam worden gemaakt en heeft het dan voor zich zelf te beslissen welke houding het tegenover dien Christus zal innemen. Geloovige ouders kunnen niet beslissen voor hun kinderen. Ook hun kind moet zelf kiezen, en bij al de voorrechten, die het overigens moge hebben, komt het niet vanzelf, zonder bekeering en wedergeboorte binnen het Koninkrijk Gods.

8. *De Kinderdoop is in strijd met de Doopsformule.*

Ik doop u in (tot) den naam enz. wil zeggen, dat degene, die gedoopt wordt in den Doop het teeken en zegel ontvangt van zijn in betrekking staan tot den Drieënenigen God, in wiens levensgemeenschap hij staat.

Als zondaar kan niemand in die gemeenschap staan doch slechts die mensch kan het, die zich met God heet laten verzoenen, en die, door het geloof in Christus, voor God gerechtvaardigd is. Doopen in den naam enz. kan dus moeielijk iets anders zijn dan teeken en zegel

van de nieuwe verhouding tot God, waarin de geloovige gekomen is.

9. *Het Doopsformulier brengt Hand. 2 : 39 ten onrechte in verband met den Kinderdoop.*

Wanneer wij het tekstverband raadplegen, zien wij, dat, wat Petrus hier zegt, betrekking heeft op de belofte van Joël aangaande de uitstorting des H. Geestes. Aan zijn verbaasde toehoorders geeft hij de verzekering, dat, voor hen evengoed als voor hem (Petrus) en zijn medegenooten, het vervuld zijn met den H. Geest mogelijk is. Immers de belofte van de mededeeling des Geestes geldt hun (de toehoorders), hunne kinderen (afstammelingen) en die verre zijn (heidenen), dus elk, tot wie des Heeren woord komt en die het aanvaardt. De belofte, waarvan hier dus sprake is, is geen andere, dan die van den Doop met den H. Geest.

10. *Een beroep op 1 Cor. 17 : 4 ter verdediging van het goed recht van den Kinderdoop, faalt.*

Wat innerlijke gesteldheid des harten betreft, is er geen onderscheid tusschen het kind van Christen- en niet Christenouders. Allen zijn zondaars en derven de heerlijkheid Gods. (Rom. 3 : 23). Wat uit vleesch geboren is, dat is vleesch (Job 3 : 6). Elk heeft noodig wederom geboren te worden, teneinde het Koninkrijk Gods in te gaan. Deze waarheid kan 1 Cor. 7 : 14 niet weerspreken. Als er staat: „uwe kinderen zijn heilig,” moet de apostel iets anders gemeend hebben, dan wat in besliste tegenspraak met andere schriftplaatsen zou zijn. Geen mensch heeft werkelijke, geestelijke heiligheid door geboorte. Allen zijn in zonde geboren (Ps. 51 : 7). Wanneer men de woorden des apostels in hun samenhang leest, bevindt men, dat hij meent, dat de kinderen in eenen wettigen, en door het gebed geheiligden echt geboren zijn. Gelijk de ongeloovige man, doordat hij verbonden is met de geloovig geworden vrouw, in zekeren zin uitwendig geheiligd wordt, zoo worden ook de kinderen desgelijks. De vrouw mag zich niet onttrekken, noch aan den man, noch aan de kinderen, die onbekeerd en ongedoopt zijn. Deze „heiligheid” van den man en de kinderen bestaat, ondanks

hun ongedoopt zijn, juist door de nauwe bloedverwantsbetrekking en evenzoo blijven ook de verplichtingen van den geloovigen echtgenoot tegenover den ongeloovigen voortbestaan.

11. *De bewering, dat de Doop in de plaats der besnijdenis gekomen is, is niet waar te maken, ook niet door een beroep op Coll. 2 : 11, 12.*

De Heidelb. Catechismus zegt: „zoo moeten zij ook door den Doop, als door het teeken des Verbonds, der Christelijke Kerk ingelijfd, en van de kinderen der ongeloovigen onderscheiden worden, gelijk in het O. Verbond of Testament door de besnijdenis geschied is, voor hetwelk in het N. Verbond de doop ingezet is.” Het Doopsformulier laat zich in gelijken geest hooren. En hier hebben wij nu eigenlijk *de steunpilaar* voor de leer van den Kinderdoop. Laat ons eens zien, in hoeverre deze gedachtengang schriftuurlijk en dus houdbaar is.

Vooreerst moet ik wijzen op de onzalige oppervlakkigheid in het spreken over „geloovigen”. Dus iemand, die voor den preekstoel verschijnt, en ja zegt op de belijdenis in de doopvragen vervat, is daardoor nu een geloovige? Een verstandsgeloovige, dat is mogelijk. Maar een geloovige met het hart?

Trouwens daaromtrent verlangen de Doopsvragen geen uitsluitel. En nu weet ik wel, dat men mij zal tegenwerken, dat verondersteld wordt, dat de ouders lidmaten zijn, die dus een geloofsbelijdenis hebben afgelegd. Ik stel daar tegenover de praktijk, die ons heel andere dingen leert en met het oog op het aantal lidmaten onder de doopouders en aangaande den aard der belijdenis, waarmee men zich in de Herv. kerk doorgaans tevreden stelt.

Ook zou ik willen vragen: „Kan men werkelijk begeeren, dat alles wat uit Christenouders geboren en gedoopt is, worde gedrongen om belijdenis des geloofs af te leggen, teneinde daardoor als „geloovige” te boek te staan?”

En dan het beroep op de besnijdenis. Mij dunkt, men heeft in die slotsom: „voor welke in het N. Verbond

de Doop ingezet is," geheel uit het oog verloren het groote onderscheid, dat er is tusschen het O. en het N. Verb., ook al is het volkomen waar, dat het Oude Verb. eene voorafbeelding is van het Nieuwe. Men heeft te veel aldus geredeneerd. Staan Oud en Nieuw Verb. met elkaar in nauw verband dan moet er in het N. Verb. een plechtigheid zijn analoog aan een O. T.ische. Was er besnijdenis onder het O. Verbond, welnu dan moet de doop gerekend worden als verbondsteeken in de plaats der besnijdenis te zijn gekomen. Doch wordt bij alle overeenkomst, die er bestaat tusschen Oud en Nieuw Verbond, dan niet vergeten, dat het N. Verb. geestelijk is, en dus dieper gaat dan het Oude? De O. Testamentische godsgemeente is bepaald tot vleeschelijke afstamming. Zij moet afgezonderd gehouden van de andere volken, en ook daartoe moet medewerken het teeken der besnijdenis. Geen besnedene mocht zich vermengen met wat onbesneden was. In die vleeschelijke afzondering was zij eene voorafbeelding van de geestelijke isoleering der N. T.ische godsgemeente. Maar waaruit wordt nu die N. Testamentische godsgemeente gevormd? Tot de godsgemeente des O. V.'s behoorde men door geboorte, hier besliste vleeschelijke afstamming. In de N. Testamentische godsgemeente wordt vereenigd niet het natuurlijke zaad van Abraham, maar het geestelijke, dat zijn de geloovigen. Welnu, daaruit volgt dan ook, dat er wel degelijk onderscheid moet worden gemaakt tusschen de vereischten voor het verrichten der besnijdenis en de toediening van den Doop. Kon de besnijdenis worden verricht aan Abrahams vleeschelijke afstammelingen, overeenkomstig de openbaring van de O. Test. godsgemeente in een afgezonderd volk, als het volkomene gekomen is n.l. de vervulling van wat Israël slechts voorafschaduwend te zien gaf, dan moeten ook andere en dieper ingrijpende vereischten worden gesteld aan het teeken en zegel, waardoor iemand verzekerd wordt van Godswege, dat hij binnen de poorten van het Koninkrijk Gods staat. Wat onder het O. V. kan geschieden aan Israël naar het vleesch,

is onder het N. V. slechts mogelijk voor het ware Israël. Gaf lichamelijke geboorte deel aan de Godsgemeente des O. V.'s, slechts de geestelijke doet ons deel hebben aan die des N. V.'s.

De gedachtegang in Coll. 2:11, 12 is geen andere.

Daar stelt Paulus tegenover de O.-Testamentische besnijdenis, welke door handen geschiedde, de N.-Testamentische. En welke is dat? De Doop? Neen, de N.-Testamentische is het uittrekken van het lichaam der zonde des vleesches, de besnijdenis des harten. Dat uittrekken van het lichaam der zonden des vleesches geschiedt door geloofsverbindenis met Christus. Wie in Hem gelooft, is met Hem gestorven en begraven, moet gerekend worden, in den ruimsten zin, der zonde gestorven te zijn, en is met Hem opgestaan om der gerechtigheid te leven. Van dit met Hem begraven en opgestaan zijn door het geloof in Hem, is nu de Doop het teeken en zegel. Paulus zegt dus hier niet anders dan dat de Doop is het teeken en zegel der geestelijke besnijdenis waaraan de, in Christus geloovige, deel heeft. Indien de Doop in de plaats der besnijdenis gekomen was, zouden de apostelen zich hierop ongetwijfeld beroepen hebben tegenover de Christenen uit de Farizeën, welke wilden dat de Christenen uit de heidenen zouden besneden worden (zie Handelingen 15).

12. *De geschiedenis der kinderzegening (Marc. 10: 3—6) heeft niets met den kinderdoop te maken.*

In de geheele geschiedenis staat niets wat ook maar in het allerminst op den Kinderdoop betrekking heeft. De Heiland omving de kleinen met zijne armen, legde hun de handen op, en zegende dezelve. Hij toonde daardoor hoe, ook voor het teedre kind, plaats is aan zijn liefdevol Heilandshart. En daarom waarschuwt Hij er tegen de kinderen niet te verhinderen tot Hem te komen. Maar tot Jezus te komen om door Hem gezegend te worden is toch niet hetzelfde als tot den Doop te komen? Der ouderen plicht is de kinderen tot Jezus te leiden. Doch dat gescheidt niet door den Doop, maar door ze in het gebed den Heer op te

dragen, hen uit Zijn Woord te onderwijzen en door het voorbeeld van een recht godzaligen wandel hen op te voeden in de tucht en de vermaning des Heeren.

Niemand zal tegen kunnen en willen spreken, dat voor onze kinderen dezelfde geestelijke zegeningen en voorrechten bestaan als voor ons, maar daarom zijn zij nog niet met Christus begraven en opgestaan. Derhalve kunnen zij ook niet ontvangen het Sacrament, dat daarvan het teeken en zegel is.

13. *De Doop, bediend aan kinderen, die geboren zijn in de Christelijke gemeente, is eene onrechtmatige voorrechtiging dier kinderen.*

In de Schrift is nergens eenige grond voor de meening, dat iemand uit geloovige ouders geboren, daardoor anders tegenover het Koninkrijk Gods staat, en alzoo een zekere voorsprong heeft boven het kind b.v. van heidensche ouders. Zeker heeft het in een, waarlijk christelijke, omgeving geboren en opgevoed kind een groot voorrecht, maar daarom is het niet binnen het Godsrijk geboren. En bij het heiden- en bij het Christenkind moet het hart worden verbroken en het gemoed tot ootmoedig gelooven worden geneigd. Nu wordt door den kinderdoop maar al te veel de overtuiging gewekt, dat men als geboren uit gedoopte ouders, en daarom zelf ook gedoopt, al zoowat voor $\frac{3}{4}$ Christen is. Zoo iets heel anders als die arme heidenen! Men hoort er immers bij, zooals de Doop bewezen heeft. Zie maar het Doopsformulier: „of gij bekent, dat zij in Christus geheiligd zijn, en daarom als lidmaten zijner gemeente behooren gedoopt te wezen.“

Men wil het wel doen voorkomen alsof de verkondiger van het Evangelie juist in het gedoopt-zijn zijner toehoorders een bijzondere drangreden voor zijn prediking heeft. Ik heb echter nog nooit gehoord, dat in de praktijk een zendeling zich met minder aandrang tot de heidenen richtte, omdat zij niet in den schoot der Christelijke gemeente geboren en dus ongedoopt waren, dan een prediker in onze Christelijke landen zich richt tot hart en geweten der, in die landen, ge-

borenen. En de heiden en de uit Christenouders geborene, is voorwerp van het welbehagen Gods.

En voor den heiden en voor den uit Christenouders geborene moet met evenveel ernst worden gehandhaafd de eisch van bekeering en wedergeboorte en geloof ter zaligheid.

Het gaat dus niet aan door den Doop, bediend aan uit Christenouders geboren kinderen, een zeker getuigschrift van meerderheid te geven boven hen, die onder andere omstandigheden het levenslicht zagen.

14. *Verwerping van den kinderdoop is volstrekt geen bewijs van gebrek aan historischen zin.*

Dit zou zoo zijn, indien al wat historisch geworden is, als waar en echt zou moeten worden aangemerkt. Men zou dan met alle dwalingen vrede moeten hebben en b.v. het bedrijf der reformatoren ook moeten afkeuren.

Wat leert ons nu de Kerkgeschiedenis aangaande het ontstaan van het gebruik om kinderen te doopen?

Dat de Kinderdoop niet slechts in den apostolischen, maar zelfs ook in den na-apostolischen tijd geheel onbekend was. De Kinderdoop schijnt veel meer te zijn ontstaan eerst in den Oud-Katholieken tijd, tegelijk met het opkomen der priesterheerschappij, van het monnikendom, de kindercommunie en van andere afwijkingen van het oorspronkelijke Christendom. Derhalve kan dit gebruik om zichzelf op geen hooger gezag aanspraak maken dan deze dwalingen.

Bij de apostolische Vaders, die voor de leerlingen der apostelen golden, vindt men over den Doop niets.

Eerst na 200 vinden wij een Kerkleeraar, die nadrukkelijk over den Kinderdoop spreekt. Tertullianus, de vijand van alle nieuwigheden, trok met kracht tegen den Kinderdoop te velde, en hij zou dat onmogelijk met zooveel klem hebben kunnen doen, als de Kinderdoop te zijner tijd voor een apostolische instelling had gegolden en algemeen verbreid geweest was.

Eerst ten tijde van Cyprianus, bisschop van Carthago, gestorven 258, vindt men, dat de Kinderdoop in Noord-Afrika in zwang was.

Hij verdedigde dit gebruik. En ofschoon Cyprianus als martelaar is gestorven en overigens een eerbiedwaardig man was, moet niet vergeten worden, dat hij de vader is van de heillooze stelling: „Buiten de Kerk is geen heil”. Hij wilde ook, dat men de bisschoppen even hoog zou eeren als de apostelen en duidde de gemeente te Rome reeds aan als de wortel en moeder der Katholieke Kerk.

Ja, het was toen in Noord-Afrika ook gewoonte den onmondige kinderen ook het avondmaal te geven. De Grieksche Kerk was het echter met de Noord-Afrikaansche op dit punt nog lang niet eens. Zoo spreekt b.v. Gregorius Nazianzenus het als zijn persoonlijke meening uit (van een apostolisch bevel weet hij niets) dat de doop van zuigelingen alleen in doodsgevaar zal worden voltrokken en anders eerst, als de kinderen 3 jaar oud zijn geworden, omdat zij eerst dan in staat waren eenige mystische woorden te hooren en te antwoorden.

In het begin der 5de eeuw deden Augustinus en Chrysostomus hun best den Kinderdoop tot een algemeen gebruik te maken. In de Middeleeuwen met hun godsdienstig verval, kwam men er toe menschen niet alleen zonder, maar zelfs tegen hun wil te doopen (Karel de Groote). Ook ontbrak het niet aan verzet tegen den Kinderdoop, b.v. van den kant van Peter van Bruijs in Zuid-Frankrijk (1106—1126).

Eindelijk kon Paus Leo X in Maart 1517 de 5de Lateraansynode in een bul feliciteeren, dat de volledige uitroeiing der ketterij eindelijk bereikt was.

Mij dunkt, dat deze historische ontwikkeling van het gebruik om kinderen te doopen nu juist niet zooveel reden geeft om zich op de historie als verdedigster des gebruiks te beroepen.

Bovendien zegge men niet: „Maar in den loop der tijden is er immers ontwikkeling in Christus' kerk, onder leiding Zijns Geestes. Uit de grondslagen door den Heer en zijn apostelen gelegd, groeit alles op.” Zeker er is groei, er is ontwikkeling. Maar geen ont-aarding en verandering in aard en wezen mag worden

goed gepraat als historisch geworden, en dus door den Heer gewild. Het is ongetwijfeld geoorloofd de lijnen door te trekken, die door Christus en zijn apostelen zijn getrokken, maar het is niet geoorloofd er iets anders voor in de plaats te stellen. In de kinderbesprenging nu is, zoowel wat de Doopspraktijk (besprenging in plaats van onderdompeling) als wat de Doopsbeteekenis betreft, gebroken met wat Christus en zijn apostelen gedaan hebben. De wrange vruchten van dat bedrijf zijn dan ook niet uitgebleven. De wereld is in de kerk gebracht, en daardoor is de kerk van Christus verhinderd in volle mate een zegen voor de wereld te zijn.

15. *Er is geen enkele reden om den doop door onderdompeling te vervangen door dien door besprenging.*

Geen enkele reden want :

1e. Is het boven allen twijfel verheven, dat het woord baptizein, hetwelk in onzen bijbel door doopen vertaald wordt, beteekent: iets geheel onderdompelen. Johannes doopte ook in Enon bij Salim, dewijl aldaar vele wateren waren (Joh. 3:23).

De Kamerling daalde met Fillippus af in het water (Hand. 8:38). Als de Heiland den doop instelt (Matth. 28:19) gebruikt Hij geen ander woord dan dit. Welnu, welk recht heeft men dan eigenmachtig het, alzoo door Christus ingestelde en door zijn apostelen bediende, Sacrament te veranderen?

2e. Het getuigenis der Kerkvaders spreekt vóór den doop door onderdompeling. b.v.

a. In den brief van Barnabas, hoofdst. 11, lezen wij: „Wij dalen af in het water vol zonde en ongerechtigheid, maar wij stijgen er weder uit op als vruchtbare boomen enz.”

b. In den „Herder“ van Hermas (Lib. III Simil IX blz. 120): „Dit zegel echter is het water, waarin de menschen afdalen, als die den dood verdiend hebben, waaruit zij echter opstijgen als ten leven verkorenen.“

c. Ambrosius (De Sacr. boek II Hoofdst. 7) schrijft: „Gij zeidet: ik geloof, en alzoo werd gij ondergedompeld d. i. gij werdt begraven.

3e. Het bestaan van *doopkapellen* (baptisteriën) in vele oude kerken, wijst op het gebruik der onderdompeling. Van Keizer Constantijns tijd af werden overal prachtige doopkapellen gebouwd, waarin men langstrappen in het water afdaalde. De beroemdste was de Aya-Sofia te Konstantinopel. Thans vindt men ze nog b.v. in het Lateraan te Rome; te Ravenna en op andere plaatsen.

4e. De Kerkgeschiedenis leert, dat de bewering als zou de begieting in de plaats van de onderdompeling kunnen treden, het eerst opkwam onder Cyprianus (250), echter slechts als nooddoop voor hen, die op het sterfbed lagen. Ook dan werden alle lichaamsdeelen zooveel mogelijk rijkelijk met water overgoten.

Genazen de stervenden dan werden deze, aldus gedoopten, toch nog altijd voor halve Christenen aangezien, onbekwaam om een ambt te bekleeden.

De praktijk der besprenging schijnt het eerst in Zuid-Frankrijk opgekomen te zijn. Het concilie te Ravenna (1311) verklaarde het voor een zaak van geen gewicht of er ondergedompeld of besprengd werd. Zelfs in den tijd der Hervorming was de onderdompeling nog gewoonte, zooals blijkt uit het boek van Bugenhagen, waarin hij vertelt, dat hij de besprenging voor het eerst in 1529 te Hamburg gezien had. Dat echter Luther, naar de rechtmatigheid van dit gebruik gevraagd zijnde, op de herstelling der onderdompeling had aangedrongen. Desniettemin werd de besprenging in Duitschland gewoonte. In Engeland werd de onderdompeling aanbevolen in de jaren 1106, 1200, 1217 en 1224. Koningin Elisabeth (geb. 1553) werd nog ondergedompeld. Schotsche predikanten brachten uit Genève de besprenging naar Engeland over.

Merkwaardig is voorts nog: *a.* Dat in de Grieksche en andere Oostersche kerken nog heden ten dage de onderdompeling in gebruik is; *b.* Dat niet de noordelijke landen van Europa begonnen zijn de onderdompeling af te schaffen, maar wel de zuidelijke, waardoor dus tevens de bewering vervalt, dat men, om redenen van klimaat, tot de besprenging is overgegaan.

5e. Wat vooral gewicht in de schaal legt is Rom. 6 : 3, 4. Daar stelt Paulus den Doop voor als een symbool des grafs.

Wie in Christus gelooft, is met Christus begraven.

Welnu, als hij in het watergraf afdaald, sluiten zich de wateren boven hem. Ziet daar het sprekend symbool van zijn, met Christus begraven zijn. Daarna verheft hij zich weer uit de wateren. Ziet daar het sprekend symbool van zijn, met Christus, opgestaan zijn, teneinde in nieuwigheid des levens te wandelen. Het watergraf is dus het duidelijkst sprekend teeken en zegel van wat geschiedt met den mensch, die in Christus gelooft; en zoo klaar mogelijk wordt er door aangewezen welk een kloof er gaapt tusschen zijn verleden en zijn heden. En nu zal men toch moeilijk kunnen zeggen, dat het bevochtigen met enkele drop-pelen waters een sprekend symbool is van het, met Christus gestorven en opgewekt zijn.

De vraag dringt zich bij mij op, of er niet eenig verband bestaat tusschen de verandering in de doops-leer (kinderdoop in plaats van doop des geloofs) en de wijziging der doopspraktijk (besprenging in plaats van onderdompeling.)

Vatten wij alles te zamen, dan meen ik te mogen zeggen, dat men den Doop door besprenging hebbe te verwerpen als onschriftuurlijk, onsymbolisch en onhistorisch.

En nu de gevolgtrekkingen met betrekking tot kerk en gemeente.

16. *Het begrip „volkskerk”, en hetgeen de N. Testamentische geschriften ons aangaande de gemeente van Christus mededeelen, zijn onvereenigbaar.*

Doop is gemeentevorming. Het is de eerste stap op den weg tot toetreding tot de Christelijke gemeente, waarvan dan, overal waar de kinderdoop wordt ge-

huldigd, verwacht en begeerd wordt, dat deze eerste stap door een tweede gevolgd worde n.l. de belijdenis des geloofs. Nu moge het waar zijn, dat den doopleden geen stemrecht en dus geen directen invloed op den gang van zaken in de Christelijke gemeente wordt toegekend, een feit is, dat zij er toch bij gerekend worden, en dat hun aanwezigheid wel degelijk invloed doen gelden. Wie kan de doopleden, indien zij van goed zedelijk gedrag zijn, volgens het reglement weigeren zich te laten aannemen, indien zij zulks begeeren? Het hoort er immers ook zoo bij. Men moet toch lidmaat worden, en als men het vrijwel eens is met een zeker stel waarheden, waarin men onderwezen is, welnu, wat verhindert dan lidmaat te worden?

En wat dat „eens zijn” betreft — de proponentformule welke de belofte inhoudt dat men overeenkomstig de beginselen en het karakter van de Herv. kerk hier te lande het Evangelie van Jezus Christus zal verkondigen, en welke gelijkelijk door modernen en orthodoxen wordt onderteeekend, geeft een droevigen kijk op hetgeen men op dit gebied ook van de a.s. lidmaten mag verwachten.

Nu moge het zeer verleidelijk zijn door den kinderdoop, als 't ware, de hand te leggen op het volk reeds van zijn prille jeugd af aan, en zoodoende eene volkskerk te vormen; het blijft een afkeurenswaardige daad. Zelfs al erkent men dat de hooge titels in de apostolische brieven aan de Christelijke gemeente gegeven, slechts toepasselijk zijn met het oog op wat hare leden zijn in Christus, dan is daarmee nog niet gezegd en toegestemd, dat nu ook zou zijn goedgekeurd het bestaan van volkskerken, dat zijn gemeenschappen, waarin naast het persoonlijk geloof des harten, plaats gegeven wordt aan wat ongeloovig en dus vreemd aan Christus is. Zeer beslist maakt alles wat tot en van de Christelijke gemeenten in het N. Testament gezegd wordt den indruk van te zijn gesproken tot en geschreven aan gemeenschappen van personen, die met hun hart in den Heer Jezus geloofden. Daarmee is niet beweerd

dat zulke gemeenschappen volmaakt waren of zullen zijn. Doch er is een groot onderscheid tusschen een gemeenschap van personen, die, ofschoon nog niet volstrekt zondeloos, desniettemin door keuze des harten welbewust aan den Heiland verbonden zijn, en die gemeenschappen, waarin geloovigen en ongeloovigen (de laatsten in de meerderheid) onder elkander vermengd zijn.

Ook de gelijkenis van het onkruid onder de tarwe (Matth. 13) kan niet worden bijgebracht tot verdediging der volkskerk. Immers het onkruid (zizania) waarvan hier gesproken wordt is er een, dat zooveel gelijkt op de echte tarwe, dat het, eerst wanneer beide tot rijpheid gekomen zijn, met zekerheid kan worden onderscheiden. En dan is de Booze degene, die heimelijk het onkruidzaad uitstrooit te midden van het goede zaad. Nu zal men toch moeielijk kunnen zeggen, dat de aanwezigheid van de ongeloovigen in de volkskerk Satanswerk is, omdat hij ze er in heeft gebracht, terwijl men ze zelf door den Doop er in heeft opgenomen (en dat zal men toch niet voor Satanswerk willen aanzien hebben!). Met de zizania kan moeielijk iets anders bedoeld zijn dan huichelaars en schijn-geloovigen, en deze op listige wijze in de gemeente der geloovigen te brengen is echt Satanswerk. Waar God een kerk bouwt, tracht Satan altijd een kapel te stichten.

Er wordt in onze dagen zooveel geklaagd over de treurige kerkelijke en gemeentelijke toestanden. En terecht. Door velen wordt gevoeld, dat het zoo niet kan blijven. Men roept om reorganisatie. Men jammert over de macht van het ongelooft, over het krachteloos bestaan der kerk, tengevolge van verregaande ongeestelijkheid. Maar men vergeet, dat men door den kinderdoop bezig is de wereld in de kerk te halen. De gemeente van Christus moet zich juist afgezonderd houden van de wereld, echter niet om zich van de wereld terug te trekken. Maar juist daarom moet zij zich van de wereld afzonderen, opdat zij voor haar tot des te grooter zegen kunne worden. Zij kan dat

alleen zijn, wanneer zij een zout en een licht is. Welnu, zij zorge dat haar zout niet smakeloos, en haar licht niet verduisterd worde. Gelijk het schip behoort in het water, zoo behoort de gemeente van Christus in de wereld. Doch gelijk het schip zinkt wanneer het water in het schip komt, zoo gaat de gemeente van Christus te gronde als zij de wereld in zich opneemt.

Laat de gemeente van Christus blijven handhaven de vrijwillige toetreding uit volle overtuiging, gelijk het was in de gemeenten, die ons in het N.-Testament geteekend worden. Laten zij het allen en een iegelijk doen gevoelen, dat men niets met haar heeft uit te staan, zoolang men zich niet, door persoonlijke overgave aan den Heiland, met Hem heeft verbonden, en zij zal, als zij daarbij het licht eens oprechten geloofs en van een door Christus vernieuwden, wandel laat schijnen, den besten dienst bewijzen aan degenen, die, ofschoon zij in haren schoot zijn geboren, geen deel aan Christus hebben, zoolang zij Hem niet door het geloof als Koning en Heer hebben aangenomen.

17. De kinderdoop maakt de uitoefening van tucht in de gemeente onmogelijk.

Er moet in de gemeente van Christus tucht zijn. Tuchteloosheid, gelijk ze vrijwel heerscht in de Ned. Herv. Kerk (behalve wanneer de reglementen overtreden worden) is iets dat met het welwezen en den aard der gemeente van Christus in strijd is.

Maar zal nu de tucht rechtmatig geoefend worden en een zegen brengen, dan moét zij haar goed recht ontleenen aan de samenstelling der gemeente, anders moet één van tweeën gebeuren: óf ze wordt als iets onmogelijk nagelaten, óf ze leidt tot farizeïsme. Dat is ook de ellende der Gereformeerde Kerken en der Vrije Evangelische Gemeenten. Door haar uitreden hebben zij een tijdperk van vrij groote zuiverheid beleefd. Maar na het geslacht, dat uittrad is een ander opgestaan. De kinderen drukken niet altijd de voetstappen der ouders. Zal men nu den moed liebben al wat onbekeerd is af te snijden? Of zal men pressen tot een belijdenis, welke niet meer is

dan het verstandelijk ja-zeggen op een stel geloofs-waarheden? Ik geloof, dat men het eerste niet goed aandurft en van het tweede eveneens zal moeten terug-schrikken. Welnu, zal men dan niet door de praktijk gedwongen worden de tucht na te laten?

En dan het farizeïsme. Als men de wereld in de gemeente haalt, wordt de tucht farizeesch. Immers men treedt op tegen de openbare zonden en terecht, maar men haalt zelf het onwedergeborene en ongeloovige binnen en duldt het als iets, dat op het heilig erf der gemeente van Christus wel een plaats hebben mag, zoolang het zich tenminste in fatsoenlijk gewaad vertoont.

Alleen de hooge maatstaf, welke bij de samenstelling der gemeente wordt aangelegd, geeft recht tot tucht-oefening.

Ziet daar, naar ik meen in voldoende mate, de grond-stoffen bijeengebracht, waaruit een rechtvaardige beoor-deeling van hetgeen ik deed, kan worden opgemaakt. Volgens mijn geweten — en wie het voorgaande met aandacht las, zal het moeten toestemmen — was het mij onmogelijk langer mijn ambt te blijven bekleeden en moest ik het neerleggen, maar tevens ook de Kerk, tot welke ik tot dusverre behoorde, vaarwel zeggen.

Over anderer geweten heb ik niet te oordeelen, gelijk niemand het recht heeft het mijne te vonnissen. Ik ben mij ten volle bewust, dat het lezen van dit geschriftje twijfeling en strijd in veler harten zal opwekken, vooral in de plaats en omgeving, waar ik zoovele jaren als Herv. pred. gearbeid heb.

Welnu, het zij zoo. Elk onderzoeke zich nauwkeurig, om te weten, wat hij tegenover deze zaak te doen heeft. Het is wel de moeite waard, om eens een strijd door te maken, teneinde voor zichzelf tot klaarheid te komen, of men recht deed het pad te volgen, dat men uit gewoonte en zonder er zich bijzonder rekenschap

van te geven, tot nog toe geloopt heeft. Komt men dan voor zichzelf tot de overtuiging, dat mijn beweringen en conclusies onjuist zijn, welnu, men blijve met een gerust geweten in de Ned. Herv. Kerk. Het zal mij een voorrecht blijven, alle kinderen Gods in de Herv. Kerk (ook hen, die zich heelemaal met mijn inzichten niet kunnen vereenigen) de broederhand te blijven drukken. Is men echter overtuigd van de waarheid van hetgeen ik schreef, men aanvaarde de consequenties, want het blijft voor ieder waar:

Het is niet geraten iets tegen het geweten te doen.

STADSKANAAL, Sept. 1911.

